

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 18, No. 1, 2023. Article ID: OJED-18-01-008
Article Info: Received 23 May, 2023; Revised 23 June, 2023; Accepted 28 June, 2023

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจ
ตามแนวสมดุลภาษา สำหรับนักเรียนประถมศึกษา
Development of Reading Comprehension Learning Package Based
on Balanced Literacy Approach for Elementary Students

สุวกาญจน์ ทาวี¹ และ ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรณะกร^{2*}
Suwakarn Tawe¹ and Chattrawan Lanchwathanakorn^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา และ 2) ศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมฯ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 28 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2) แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) แนวคิดของชุดกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม 4) แนวทางการใช้ชุดกิจกรรม 5) แนวทางการประเมินผล 2) ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม, การอ่านเพื่อความเข้าใจ, สมดุลภาษา

¹ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Graduate Student of Teaching Thai Language Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
Email: suwakarn@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Lecturer of Teaching Thai Language Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University.
Email: mchattrawan@yahoo.com

* Corresponding Author

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a reading comprehension learning package based on the balanced literacy approach for elementary school students, and 2) to study reading comprehension before and after participating in learning activities. The participants consisted of 28 fourth-grade Thai students. The research instruments were 1) a learning package based on the balanced literacy approach for elementary students; 2) a reading comprehension test; and 3) a student reading behavior observation form. The statistics used in the research were the Mean (*M*) and Standard Deviation (*SD*) and dependent simple *t*-test. The results of this research were as follows: 1) The key elements of the learning package based on a balanced literacy approach for elementary students consisted of (1) the concept of the activity set, (2) the purposes of the activity set, (3) the process of organizing activities in the activity set, (4) the approach to the use of the activity set, and (5) the evaluation approach. 2) students' level of reading comprehension abilities was also higher after using a package based on a Balanced literacy approach at the .05 level of significance.

Keywords : learning package, comprehension learning, balanced literacy

บทนำ

การอ่านมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือที่สามารถค้นหาความรู้ และเข้าถึงความรู้ได้ตลอดเวลาจากสื่อที่หลากหลายในปัจจุบันแล้ว การอ่านยังมีส่วนช่วยส่งเสริมการสร้างจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้และคุณภาพ การอ่านเป็นทักษะที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และฝึกฝน ดังที่ ฌอนอมวศ์ ล้ายอดมรรคผล (2552) กล่าวไว้ว่า มนุษย์ปกตินั้นฟังหรือพูดได้ก่อนอ่านและเขียน การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนมักเริ่มต้นจากการพัฒนาในระบบโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ การเรียนอ่านแรก ๆ เป็นการอ่านเพื่อให้อ่านออกมากกว่าการอ่านเป็นหรืออ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ ต่อมาเมื่อได้ศึกษาสูงขึ้นจึงเรียนรู้การอ่านข้อความที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่ยากขึ้น ซึ่งการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจนี้ถือเป็นความสามารถทางการอ่านที่จะต้องเสริมสร้างให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองต่อไป

การอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจเป็นความสามารถในการอ่านขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ดังที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนภาษาไทยว่า เมื่อจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจไว้ว่า “ผู้เรียนจะสามารถอธิบาย ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไป ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การกำหนดคุณภาพผู้เรียนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรได้เน้นความสำคัญของการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเกิดความสามารถในการอ่านเพื่อความรู้ความเข้าใจ เนื่องจากเป็นทักษะสำคัญในการแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานของการศึกษา รวมถึงเป็นพื้นฐานการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับสูงขึ้น โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านตั้งแต่ระดับตัวอักษรไปจนถึงระดับสร้างสรรค์ ในลักษณะการนำความรู้จากสิ่งที่อ่านไปใช้ในการดำเนินชีวิต

แนวคิดสมดุลภาษา (balanced literacy) เป็นแนวทางการสอนภาษาที่เริ่มมาจากประเทศนิวซีแลนด์ โดยพัฒนามาจากวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติแบบองค์รวม (whole language หรือ natural language approach) ซึ่งเป็นแนวทางที่โรงเรียนระดับอนุบาลศึกษาในประเทศไทยได้ใช้อยู่ โดยมูลนิธิชมรมไทย-อิสราเอล ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีได้นำมาเผยแพร่ และในระดับประถมศึกษา ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (DR. Richard Walker) อาจารย์ในมหาวิทยาลัยบริสเบน (Brisbane University) ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้นำมาทดลองสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่เรียกว่า แนวการสอนมุ่งประสบการณ์ภาษา (concentrated language experience) ซึ่งมีวิธีการสอนภาษาโดยการสอนอ่านและเขียนจากเรื่องที่ผู้เรียนเข้าใจและมีประสบการณ์ ประเทศนิวซีแลนด์ได้พัฒนาแนวการสอนที่บูรณาการการสอนแบบให้

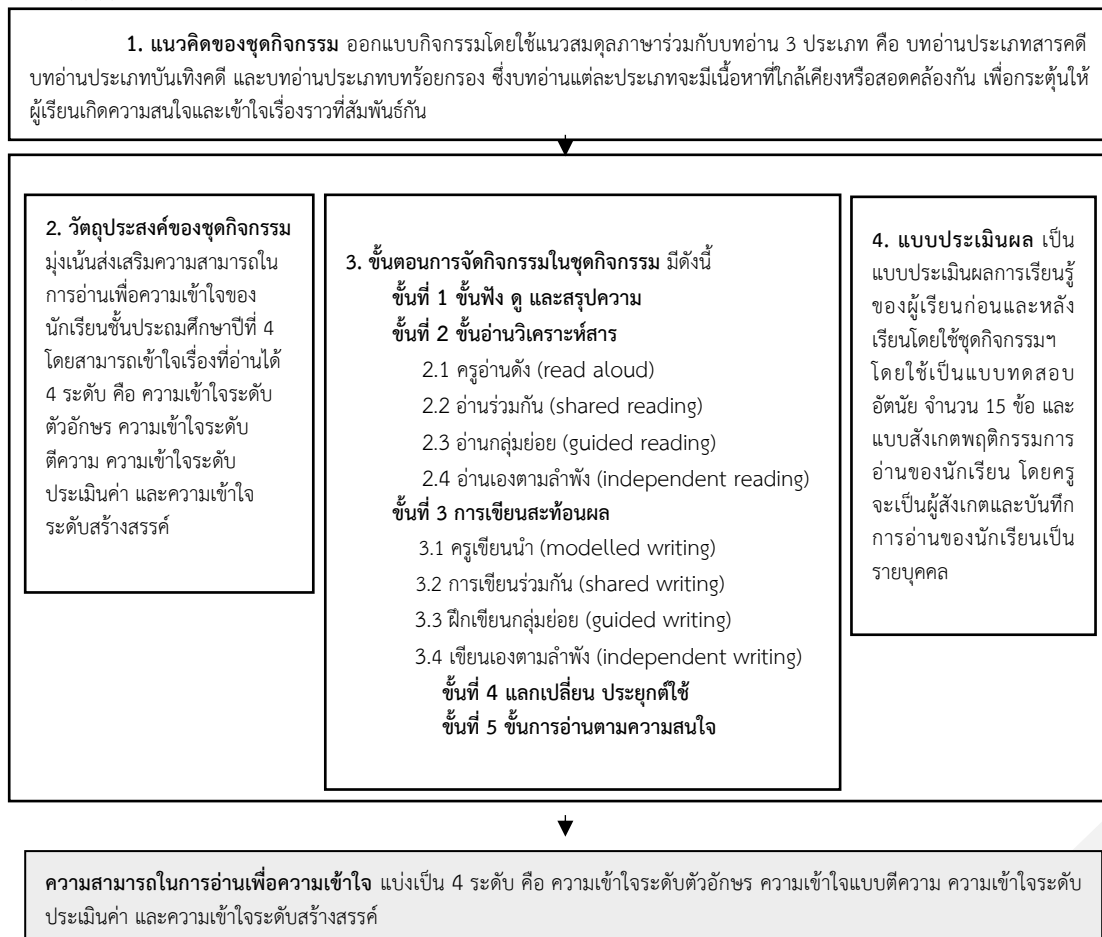
มีความหมาย (whole language) กับการสอนสะกดคำแจกลูก (phonics) เข้าด้วยกันแล้วใช้ชื่อว่า สมดุลภาษา (balanced literacy) แนวคิดสมดุลภาษาเป็นหนึ่งในวิธีการที่จะสอนภาษาได้อย่างเหมาะสม ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และคำนึงถึงความสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เด็กจะสามารถพัฒนาได้ ต้องมีกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัยของเด็ก (อารี สัมหลวี, 2550)

นอกจากการนำแนวทางการสอนตามแนวสมดุลภาษาที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยขยายความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน สร้างความสนใจ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ นั่นคือ การใช้สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจได้ จะเป็นตัวกลางหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ รู้สึกสนุก และไม่เบื่อหน่าย โดยในการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน สื่อการสอนมีความสำคัญในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพหากครูเลือกใช้สื่อส่งเสริมการอ่านได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องตามทักษะการอ่านแต่ละทักษะ สื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการอ่านมีหลายลักษณะ ได้แก่ บทอ่านต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ คู่มือ กรีนพินท์ สารานุกรม นิตยสาร ดังที่ศิวกานท์ ปทุมสูติ (2553) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการอ่านไว้ว่า ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่อ่านเป็นสิ่งที่สำคัญ หากนักเรียนได้อ่านในเรื่องที่สนใจจะช่วยให้มีความสุขในการอ่าน และกระตือรือร้นที่จะอ่าน ซึ่งจะส่งผลให้การอ่านบรรลุจุดมุ่งหมายได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการเลือกเรื่องที่อ่านหรือบทอ่านเสริมจะต้องมีหลักการหรือแนวทางในการเลือก โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความสนใจ หรือความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ รวมถึงต้องสอดคล้องกับพัฒนาการด้านภาษาและความเหมาะสมของนักเรียน จากเหตุผลดังกล่าวเห็นได้ว่าการเลือกใช้บทอ่านที่ตรงกับความสนใจและเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน จะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้

การศึกษาข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุลภาษา (balanced literacy) ซึ่งมีลักษณะกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่การพัฒนาความสามารถทางการอ่านในระดับพื้นฐานไป ถึงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยการกำหนดบทอ่านที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาและความเหมาะสมกับช่วงวัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระดับประถมศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถนำความรู้ข้อคิดรวมถึงประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (pre-experimental design) โดยใช้รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน (the one group: pretest-posttest design)

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified sampling) โดยใช้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มจังหวัดอีสานเหนือ อีสานกลาง และอีสานใต้ ซึ่งสุ่มอย่างง่ายได้เป็นกลุ่มอีสานใต้ จากนั้นทำการสุ่มจังหวัดได้เป็นจังหวัดนครราชสีมา และสุ่มโรงเรียนได้เป็นโรงเรียนบ้านหนองม่วงวิทยาคาร จากนั้นทำการสุ่มระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้เป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 1 ห้อง มีนักเรียน 28 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนประถมศึกษา เป็นชุดกิจกรรมสำหรับการสอนอ่านภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วยชุดกิจกรรมทั้งหมด 3 ชุดกิจกรรม ในแต่ละชุดกิจกรรมจะประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน (2 ชั่วโมง) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผน (4 ชั่วโมง) แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เป็นขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ ซึ่งชุดกิจกรรมทั้ง 3 ชุดกิจกรรมจะมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกัน แต่แตกต่างกันที่ประเภทบทอ่านที่ให้นักเรียนอ่าน ได้แก่ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี บทอ่านประเภทบรรยาย และในชุดกิจกรรมจะมีแบบประเมินการอ่านเพื่อความเข้าใจ ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และแบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน เมื่อเสนอชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.50-1.00 และได้ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.1 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ เมื่อเสนอแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจต่อผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลสรุปดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.50-1.00 และเมื่อนำคะแนนจากการนำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการทดสอบวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach) แบบทดสอบก่อนเรียนได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .736 และแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ .748 แสดงว่า แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2.2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียน การสังเกตอย่างเป็นทางการ โดยใช้หลักการการสังเกตแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นการบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบบันทึกข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่านในขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกปลายเปิด โดยกำหนดประเด็นในการบันทึกเกี่ยวกับกลวิธีที่นักเรียนใช้ในระหว่างการอ่านบทอ่านทั้ง 3 ประเภท ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยพิจารณาจากคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด (item objective congruence: IOC) พบว่า ค่าความตรงของเนื้อหา เท่ากับ 1.00

3. การดำเนินการวิจัย

3.1 ปฐมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบและจุดประสงค์ของการเรียนตามแนวสมดุภาษา พร้อมทั้งให้ความรู้เรื่องบทอ่านและการดำเนินการเรียนตามแนวสมดุภาษา

3.2 ทดสอบก่อนเรียน (pretest) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

3.3 ดำเนินการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา ในเดือนกรกฎาคม-เดือนสิงหาคม โดยดำเนินการสอนเป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง ช่วงเวลาในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้รวม 12 ชั่วโมง ในชั่วโมงที่เป็นการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ในส่วนของการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนจะดำเนินการหลังขั้นตอนการทำกิจกรรม ในขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล และขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ โดยจะเก็บข้อมูลส่วนนี้ในกิจกรรมขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ

3.4 ทดสอบหลังเรียน (posttest) โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย โดยการเขียนตอบแบบสั้น แบบยาว และแบบอิสระ จำนวน 15 ข้อ 30 คะแนน เป็นเวลา 1 ชั่วโมง

3.5 ตรวจสอบให้คะแนนแบบทดสอบโดยผู้วิจัย แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการอ่าน

3.6 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ แปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for window โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ก่อนและหลังการทดลอง ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.2 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวทางการอ่านสมดุภาษา ด้วยการทดสอบ t -test

4.3 วิเคราะห์พฤติกรรมการอ่าน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียน

ประถมศึกษา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) แนวคิดของชุดกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม 4) แนวทางการใช้ชุดกิจกรรม 5) แนวทางการประเมินผล

1) **แนวคิดของชุดกิจกรรม** ออกแบบกิจกรรมโดยนำแนวคิดสมดุภาษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ของ Fitzgerald (1999), Reif & Heimburge (2007), อารี สันหลวี (2550) มาใช้ร่วมกับบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และบทอ่านประเภทบทร้อยกรอง ซึ่งบทอ่านแต่ละประเภทจะมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน เช่น บทอ่านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมชาติ (น้ำ) บทอ่านสารคดี เรื่อง แหล่งน้ำ บทอ่านบันเทิงคดี เรื่อง รักซ์ (ตลาดน้ำ) บทอ่านบทร้อยกรอง เรื่อง สวมใจไทยใสใจสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเข้าใจเรื่องราวที่สัมพันธ์กัน

2) **วัตถุประสงค์ของชุดกิจกรรม** มุ่งเน้นส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ 4 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับตัวอักษร ความเข้าใจระดับตีความ ความเข้าใจระดับประเมินค่า และความเข้าใจระดับสร้างสรรค์

3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในชุดกิจกรรม มี 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะมีครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดควบคู่กัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูให้นักเรียนชมวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไป รวมถึงตอบคำถามในประเด็นที่ครูกำหนดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง

ขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร เป็นขั้นของการฝึกทักษะการอ่าน ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ครูอ่านดัง (read aloud) นักเรียนฟังครูอ่าน เพื่อฟังวิธีการอ่านที่ถูกต้อง

2.2 อ่านร่วมกัน (shared reading) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงบทอ่านร่วมกันทั้งชั้น

2.3 อ่านกลุ่มย่อย (guided reading) ครูจัดแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 3-5 คน นักเรียนอ่านออกเสียงบทอ่าน อ่านเรื่องจบให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว

2.4 อ่านเองตามลำพัง (independent reading) นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว

ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ครูเขียนนำ (modelled writing) ครูเป็นตัวอย่างในการเขียน

3.2 การเขียนร่วมกัน (shared writing) นักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน

3.3 ฝึกเขียนกลุ่มย่อย (guided writing) นักเรียนแต่ละกลุ่ม ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า

3.4 เขียนเองตามลำพัง (independent writing) นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากขั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ นักเรียนเลือกบทอ่าน อ่านในใจและเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมคูลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจภาพรวมของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ 21.60 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 24.44 ดังตาราง

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

ความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจ	คะแนน เต็ม	ก่อนการทดลอง (n=28)		หลังการทดลอง (n=28)		t
		M	SD	M	SD	
ภาพรวม	30	21.60	2.93	24.44	3.34	9.37*
1. ความเข้าใจระดับตัวอักษร	4	3.14	.75	3.61	.56	3.85*
2. ความเข้าใจระดับตีความ	13	8.85	1.42	10.05	1.70	4.74*
3. ความเข้าใจระดับประเมินค่า	8	5.87	1.15	6.48	1.16	2.94*
4. ความเข้าใจระดับสร้างสรรค์	5	3.76	1.11	4.30	.92	3.14*

หมายเหตุ : *P < .05

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวมของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M=24.44$, $SD=3.34$) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($M=21.60$, $SD=2.93$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษา พบว่า ระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ทุกระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในภาพรวมพบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจประเภทที่ 1 บทอ่านประเภทสารคดี ยังมีข้อบกพร่องคือ นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์แต่ไม่สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ยากบางคำได้ สามารถตอบคำถามได้บางส่วน และบอกข้อคิดที่ได้ไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ รวมถึงไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีการยกตัวอย่าง ประเภทที่ 2 บทอ่านประเภทบันเทิงคดี นักเรียนสามารถอ่านคำศัพท์และอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่าน บอกความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลได้บางส่วน สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของตนเองได้ และประเภทที่ 3 บทอ่านประเภทบรรยาย นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์ได้ สามารถตอบคำถาม บอกข้อคิดจากบทอ่านได้ รวมถึงการบอกข้อคิดหรือยกตัวอย่างการนำความรู้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนการสอนตามแนวสมดุภาษา โดยเริ่มจากการอ่านหนังสือให้ฟัง เพื่อให้นักเรียนได้ฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และการอ่านในใจให้เป็นนิสัย การอ่านร่วมกันทั้งชั้น การอ่านกลุ่มย่อย ฝึกการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และ

การอ่านตามลำพัง เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจสาระของเรื่อง สอดคล้องกับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ในชุดกิจกรรมขั้นที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ในด้านการสอนเขียนตามแนวคิดสมดุลภาษานั้น มีการสอนเขียนร่วมกันโดยครูจะเขียนให้ดูเป็นตัวอย่าง การสอนเขียนกลุ่มย่อย นักเรียนจับกลุ่มฝึกเขียนร่วมกัน การเขียนเองตามลำพัง ให้นักเรียนเขียนเรื่องเองเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผลในชุดกิจกรรมฯ การสอนอ่านและเขียนตามแนวคิดสมดุลภาษานั้นสามารถพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้จากการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอน สอดคล้องกับหลักการสอนภาษาของ Allen & Piersma (1995) การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการเรียนแบบองค์รวม เด็กจึงควรได้รับการฝึกและขยายความรู้ในสถานการณ์ที่รวมทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เช่นเดียวกับ Goodman (1986) ที่กล่าวถึงการสอนภาษาว่าการสอนภาษาต้องเน้นความสัมพันธ์ของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน รวมไปถึงการใช้บทอ่านมาเป็นสื่อหลักในการจัดการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือ นอกจากนี้ บทอ่านในแต่ละชุดกิจกรรมซึ่งแบ่งออกเป็นบทอ่าน 3 ประเภท คือ บทอ่านประเภทสารคดี บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และ บทอ่านประเภททห้อยกรอง เช่นเดียวกับที่ Reif & Heimburge (2007) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบสมดุลภาษาว่าควรใช้ทั้งบันเทิงคดีและสารคดีที่มีคุณภาพมาอ่านให้นักเรียนฟัง อ่านด้วยกันกับนักเรียน และให้นักเรียนอ่านอย่างอิสระ ในชุดกิจกรรมฯ ที่สร้างขึ้นจะเพิ่มบทอ่านประเภททห้อยกรอง เพื่อช่วยเพิ่มการฝึกทักษะทั้ง 4 ในบทอ่านที่แตกต่างออกไป และเพิ่มความยากง่ายของบทอ่าน เพื่อช่วยฝึกกระบวนการคิด รวมถึงมีการลดความช่วยเหลือ หรือบทบาทของครูผู้สอนตามขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนรู้ จนกระทั่งนักเรียนสามารถมีปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองได้

2. ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยภาพรวมของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($M=24.44$, $SD=3.34$) สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ ($M=21.60$, $SD=2.93$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยจำแนกตามระดับการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมไทยด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา พบว่า ระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจทั้ง 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ทุกระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นผลเนื่องมาจากการนำแนวคิดสมดุลภาษาเป็นแนวคิดที่มี การจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ ประกอบกับการนำบทอ่านที่มีความ น่าสนใจ สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของนักเรียน เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้ เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ของแนวคิดสมดุลภาษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนา ทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่มทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน ส่งผลให้นักเรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาในการทำงานจึงทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมไปถึงกิจกรรมที่ทำรายบุคคล ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้มีความท้าทายความสามารถมากยิ่งขึ้นในแต่ละขั้นตอน

เมื่อวิเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของแนวสมดุลภาษามีความสมดุล ในขั้นที่ 1 ขั้นฟัง ดู และสรุปความ ครูสร้างความสนใจด้วยการให้นักเรียนได้ดูวิดีโอเกี่ยวกับเรื่องที่จะได้อ่าน นักเรียนฝึกทักษะการฟัง และการดู รวมถึงมีการ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านและฟัง การใช้สื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพเป็นรูปธรรม สร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับ เรื่องที่จะอ่านในขั้นต่อไปได้ สอดคล้องกับ Fitzgerald (1999) ที่ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนควรจัดโอกาสให้ได้เรียนรู้ หรือสร้างความรู้จากการอ่านผ่านจัดเตรียมสื่อทางภาษาหลากหลายประเภทให้กับเด็ก ในขั้นตอนที่ 2 ขั้นอ่านวิเคราะห์สาร ฝึกทักษะการอ่านประกอบด้วย 1) ครูอ่านดัง เพื่อให้นักเรียนได้ฟังการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และมีการตอบคำถามจากบทอ่าน 2) อ่านร่วมกัน ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงร่วมกันทั้งชั้น 3) อ่านกลุ่มย่อย ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่าน ที่ใกล้เคียงกัน อ่านออกเสียงบทอ่านให้ครูฟัง ช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน โดยสรุปเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว และ 4) อ่านเองตามลำพัง นักเรียนเลือกบทอ่านที่ตนเองสนใจ เป็นบทอ่านสั้น ๆ ที่ และสรุปเรื่องที่อ่านด้วยการเขียนประโยคสั้น ๆ เพียงประโยคเดียว การอ่านพร้อม ๆ กัน การได้ฝึกตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และร่วมกันแต่งเรื่อง เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ภาษาตามแนวคิดสมดุลภาษา ด้วยการฝึกประสบการณ์ผ่านการทำกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฟัง พูด อ่าน และเขียน ในขั้นที่ 2 สอดคล้องกับ Boulware และ Crow (2008) สรุปไว้ว่า นักเรียนจะเข้าใจในการอ่านมากขึ้น เมื่อได้อ่านเนื้อเรื่อง

อย่างละเอียดด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การอ่านรายบุคคล การจับคู่อ่าน การอ่านแบบกลุ่ม เป็นต้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้คำตอบจากการอ่านกับเพื่อน และสรุปความเข้าใจหลังการอ่าน **ขั้นที่ 3 การเขียนสะท้อนผล** ประกอบด้วย 1) ครูเขียนนำ ครูเป็นตัวแบบในการเขียน แสดงกลวิธีการเขียนย่อหน้าให้นักเรียนดู 2) การเขียนร่วมกัน ครูสอนเรื่องการเขียนย่อหน้า และนำตัวอย่างการเขียนย่อหน้าที่ไม่ดีมาให้นักเรียนดูหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกต้อง จากนั้นนักเรียนทั้งห้องคิดสถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน และช่วยกันเขียนเป็นย่อหน้าบนกระดาน 3) ฝึกเขียนกลุ่มย่อย แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน และเขียนสรุปใจความ 1 ย่อหน้า 4) เขียนเองตามลำพัง นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่ได้อ่านจากชั้นการอ่านเองตามลำพังมาเขียนย่อหน้า 1 ย่อหน้า และแก้ไขงานเขียนของตนเอง ในขั้นที่ 3 สอดคล้องกับ McCarrier et al. (2000) กล่าวว่า การผลัดกันเขียนระหว่างเด็กกับครู เป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจกิจกรรมการเขียน เมื่อครูดึงความสนใจไปที่คำหรือข้อความจึงทำให้เกิดการพูดคุยเกี่ยวกับลักษณะของคำหรือข้อความที่นำไปสู่การค้นพบความรู้ใหม่ **ในขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้** ให้นักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียนเกี่ยวกับเรื่องหรือหัวข้อที่ตนเองได้เลือก ครูและนักเรียนร่วมพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านแต่ละเรื่อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการอ่านภายในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Rief & Heimburge (2007) ที่กล่าวว่า การสร้างความสมดุลของบทบาทการเป็นผู้พูดและผู้ฟังระหว่างครูกับเด็ก โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดเพื่อให้เด็กเรียนรู้บทบาทการเป็นผู้พูด และบทบาทการเป็นผู้ฟังที่ดีจากครู ความสมดุลของการพูดระหว่างครูกับเด็กเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม เชิงรุก และบรรยากาศทางภาษาที่ดีในห้องเรียน **ในขั้นที่ 5 ขั้นการอ่านตามความสนใจ** นักเรียนเลือกบทอ่านที่ครูเตรียมไว้ ให้นักเรียนอ่านในใจโดยลำพังภายในห้องเรียน และเขียนผลที่ได้จากการวิเคราะห์บทอ่านเป็น 1 ย่อหน้า ด้วยตนเอง ให้นักเรียนใช้ความรู้แลประสบการณ์มาเป็นข้อมูล ในผลงานเขียนใบกิจกรรม เช่น การใช้คำที่ได้เรียนไป การเขียนประโยคที่มีโครงสร้างประโยคคล้ายกับประโยคที่ฝึกเขียน

3. ผลการเปลี่ยนแปลงความสามารถของการอ่านเพื่อความเข้าใจจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

ผู้วิจัยอภิปรายผลของการวิจัย โดยแบ่งตามระยะการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ระยะที่ 1 ชุดกิจกรรมฯ บทอ่านประเภทสารคดี ระยะที่ 2 ชุดกิจกรรมฯ บทอ่านประเภทบันเทิงคดี และระยะที่ 3 ชุดกิจกรรมฯ บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง จำแนกตามระดับความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ 4 ระดับ ได้แก่ ระดับตัวอักษร ระดับตีความ ระดับประเมินค่า และระดับสร้างสรรค์ ระยะที่ 1 บทอ่านสารคดี นักเรียนไม่สามารถบอกความหมายของคำศัพท์ยากบางคำได้ ไม่สามารถตีความได้ ตอบคำถาม บอกข้อคิดหรือความรู้ที่ได้รับไม่ได้ โดยยังระบุวัตถุประสงค์ได้ของผู้เขียนได้ รวมถึงความสามารถในการอ่านระดับประเมินค่าและสร้างสรรค์ นักเรียนยังไม่สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง และไม่มีมารยาทตัวอย่าง เนื่องจากการทำกิจกรรมในระยะที่ 1 เป็นชุดกิจกรรมได้ทำในครั้งแรก แต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมซ้ำอีกครั้งในระยะที่ 2 เกิดการพัฒนาเมื่อใช้บทอ่านประเภทบันเทิงคดี นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้มากขึ้น ตอบคำถาม และบอกข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ สามารถเสนอความคิดเห็นที่เป็นเหตุและผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้บางส่วน และสามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเอง ระยะที่ 3 เมื่อได้ทำกิจกรรมโดยใช้บทอ่านประเภทบทร้อยกรอง นักเรียนสามารถสามารถอธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้องโดยใช้ภาษาตามความเข้าใจของตนเอง และสามารถอธิบายให้เพื่อนฟังได้ สามารถบอกข้อคิด ความรู้ที่ได้จากเรื่องที่อ่าน มีการอธิบายได้อย่างสมบูรณ์ สามารถบอกแนวทางการนำความรู้ ข้อคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตตนเองอย่างเป็นรูปธรรมมีการยกตัวอย่าง

ผลการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่าในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ จากบทอ่านสารคดี บันเทิงคดี และบทร้อยกรองมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละระดับของความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจดีขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวสมดุลภาษา ในระดับตัวอักษร มีขั้นตอนขั้นการฟัง ดู และสรุปความ ครูจะอ่านออกเสียงบทอ่านให้นักเรียนได้ฟัง ครูจะอ่านคำศัพท์ยากหรือคำศัพท์ใหม่ที่นักเรียนไม่คุ้นเคยให้นักเรียนฟัง พร้อมกับอธิบายความหมายของคำศัพท์ และให้นักเรียนอ่านคำศัพท์จากบทอ่านอย่างละเอียดและบอกความหมาย รวมถึงการอ่านออกเสียงร่วมกัน จึงทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอธิบายความหมายของคำศัพท์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิทร โพนน้อย (2555) ที่กล่าวว่า การให้นักเรียนได้เรียนรู้ตัวอย่างภาษาที่ถูกต้องจากการฟังครูอ่าน การฝึกอ่านพร้อม ๆ กัน การฝึกตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้สามารถพัฒนาทักษะการอ่านได้ดีขึ้น ในระดับตีความ มีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่านเนื้อเรื่องร่วมกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน รวมถึงครูมีประเด็นคำถามที่ให้นักเรียนในกลุ่มช่วยกันตอบ การสรุปเรื่องที่อ่าน ขั้นการเขียนสะท้อนผล ทั้งการเขียนร่วมกันในชั้นเรียน การฝึกเขียนกลุ่มย่อย

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะจะทำให้นักเรียนสามารถตอบคำถามและเขียนสรุปได้ต้องเกิดความเข้าใจในบทอ่านเป็นอย่างดี ครูจะคอยให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับ บุซบง ดันตังค์ (2536) กล่าวว่า การอ่านเขียนเป็นกิจกรรมที่ต้องสื่อความหมายกับผู้อื่น การพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านและเขียนจะช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านมากขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสาร (2554) กล่าวว่า การสอนอ่านและเขียนให้นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางบวก อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลและประสบการณ์ทางภาษา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันทั้งรายกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้ทักษะทางภาษาในการสื่อสารและเกิดการเรียนรู้ทางภาษาที่ดี อีกประการหนึ่ง บทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มีการเรียงลำดับจากง่ายไปยากตามประเภทของบทอ่าน สำหรับบทอ่านประเภทสารคดี การระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียนนั้นสามารถเข้าใจได้ง่ายเพราะบทอ่านประเภทบันเทิงคดีนั้นมุ่งนำเสนอความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ และเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้ตัวนักเรียน บทอ่านประเภทบันเทิงคดี บทอ่าน เรื่อง รักษ์ เป็นบทอ่านที่มีการคิดวิเคราะห์มากขึ้น มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ครูผู้สอนจึงต้องให้คำแนะนำ และมีประเด็นคำถามนำเพื่อให้เด็กเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน สามารถตอบคำถามได้ ในระดับประเมินค่า มีขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน การตอบคำถามจากเรื่อง ที่ต้องระบุเหตุและผลจากเรื่อง การสรุปเรื่องที่อ่านเป็นประโยคเพียงประโยคเดียว เพื่อเป็นการสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของประโยค และร่วมกันสรุปลักษณะของประโยคที่ถูกต้องเหมาะสมว่า ควรเป็นประโยคที่เป็นแก่นสำคัญของเรื่อง เกี่ยวกับเรื่องสอดคล้องและมีความสัมพันธ์กันกับชื่อเรื่อง อีกทั้งมีขั้นตอนในการอ่านและเขียนเองตามลำพัง ซึ่งเป็นการใช้บทอ่านใหม่ที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับบทอ่านที่นักเรียนได้ทำในกิจกรรมกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองรายบุคคลลงในใบบันทึกกิจกรรมการอ่าน จะมีประเด็นคำถามที่สะท้อนถึงการพิจารณา ประเมินค่าจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่ใช้ในการอ่านและเขียนจากขั้นก่อน ทำให้นักเรียนเห็นแนวทางในการตอบคำถามในกิจกรรมรายบุคคลมากขึ้น อีกประการสำคัญคือ มีขั้นตอนการอ่านตามความสนใจ ครูจะมีบทอ่านให้นักเรียนเลือกอ่านตามความสนใจของนักเรียน เป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับบทอ่านที่เคยทำในกิจกรรมกลุ่ม และรายบุคคล ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถอ่านและตอบคำถาม วิเคราะห์ ประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านได้ เมื่อถึงขั้นนี้ครูจะลดบทบาทในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือลง เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาใช้ในการปฏิบัติการอ่านขั้นนี้ สอดคล้องกับ เบลิมศรี เรียงประเสริฐ (2537) กล่าวว่า การให้นักเรียนจดสรุป ใจความสำคัญ บันทึกย่อความ และนำเสนอเรื่องที่อ่านและเขียน จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสาร (2554) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ ได้รับประสบการณ์ในฐานะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะในขณะที่ลงมือทำงาน ส่งผลให้นักเรียนสามารถสื่อสารประสบการณ์ที่ตนเองได้รับออกมาได้ดี

ระดับสร้างสรรค์ นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นการสรุปจากเรื่องที่อ่าน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ผ่านการทำกิจกรรมแบบกลุ่ม ช่วยฝึกให้นักเรียนได้ทักษะทางภาษา ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านสามารถนำความรู้ และข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถอธิบายยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับสถานการณ์จากเรื่องที่อ่านได้ สอดคล้องกับ วรินทร์ โพนน้อย (2555) กล่าวว่า การสรุปเนื้อหาและกิจกรรมจะช่วยทบทวนและสรุปเนื้อหาสำคัญให้กับนักเรียน เช่นเดียวกับ ฉันทนา ภาคบงข (2531) กล่าวว่า การตั้งคำถามสรุปท้ายกิจกรรมนั้นจะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน ช่วยให้เด็กแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันทำให้เกิดการเรียนรู้และทักษะทางภาษาของเด็กก็จะเจริญงอกงาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. บทอ่านที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้อาจไม่อยู่ในความสนใจของนักเรียนโดยรวม ดังนั้นสามารถเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกบทอ่านที่สนใจ โดยสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนก่อนจัดการเรียนรู้ได้
2. ชุดกิจกรรมมีขั้นตอนและรายละเอียดค่อนข้างมาก ควรทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่น และกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน อาจปรับเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนได้
3. บทบาทของผู้สอนมีผลต่อการเกิดของพฤติกรรมของนักเรียนอย่างมาก หากผู้สอนควบคุมดูแลการทำงานของนักเรียนมากเกินไป อาจทำให้นักเรียนไม่กล้าที่จะแสดงพฤติกรรมที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงมีหน้าที่หลักเป็นผู้สังเกตคอย

อำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนพบปัญหา ผู้สอนควรให้คำแนะนำที่ทำให้นักเรียนต้องช่วยกันคิดและแก้ปัญหาด้วยกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ฯ สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนได้เฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากบทอ่านที่ได้กำหนดไว้เลือกตามพัฒนาการทางภาษาของเด็กอายุ 10 ปี ดังนั้นผู้สนใจสามารถกำหนดบทอ่านเองได้เพื่อไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2. ผู้สนใจสามารถนำการจัดการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสมดุภาษาไปศึกษาปรับตัวแปรตามอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทักษะ 4 ด้าน ได้ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กันตวรรณ มีสมสาร. (2554). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาโดยบูรณาการแนวสมดุภาษาและการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/22080>

ฉันทนา ภาคบกข. (8-9, พฤษภาคม, 2531.) พัฒนาการทางภาษาแบบ Whole Language สำหรับปฐมวัย. *การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องพัฒนาการทางภาษาแบบ Whole Language สำหรับปฐมวัย*. สถาบันวิจัยพลศึกษา สตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

เฉลิมศรี เรืองประเสริฐ. (2537). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านแบบ OKSR กับการสอนอ่านแบบเดิม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ถนอมวงศ์ ถ้ายอดมรรคผล. (2552). *การอ่านให้เก่ง*. กระดาษขา.

บุษบง ต้นตึงศ์. (2536). *นวัตกรรมการสอนภาษาธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย เทคนิคและวิธีการสอนระดับปฐมวัย*. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรินทร์ โพนน้อย. (2555). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบสมดุภาษาสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. thesis.swu. http://thesis.swu.ac.th/swudis/Cur_Re_Dev/Warintorn_P

ศิวกานท์ ปทุมสูติ. (2553). *คู่มือการอ่านคิดวิเคราะห์*. นวสานการพิมพ์.

อารี สันหนวี. (2550). *สอนภาษาไทยแนวสมดุภาษา (ชั้นอนุบาล 1- ประถมปีที่ 6)*. สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

ภาษาอังกฤษ

Allen, D. & Piersma, M. (1995). *Developing Thematic Units: Process and Product*. Delmar.

Boulware, B. J. & Crow, M. L. (2008). Using the concept attainment strategy to enhance reading comprehension. *The reading teacher*. (491-495). International Literacy Association.

Goodman, K. (1986). *What's Whole in Whole Language*. Heinemann.

Fitzgerald, J. (1999). What is this thing called "balance"? *The Reading Teacher*, 53(2), 100-107 <https://www.jstor.org/stable/20204755>

McCarrier, A., Pinnell, G. S., & Fountas, I. C. (2000). *Interactive Writing: How Language & Literacy Come Together*. Heinemann.

Rief, S., & Heimburge, J. (2007). *How to Reach and Teach All Children Through Balanced Literacy*. Jossey-Bass.